

การเสนอแนวทางการออกแบบนิตยสารเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นบ้านหนองขาว
สำหรับพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นหนองขาว อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี

ปิยพงษ์ วิจารณ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2548

ISBN 974-04-6828-4

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

การเสนอแนวทางการออกแบบนิทรรศการเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นบ้านหนองขาว สำหรับพิพิธภัณฑ์
ท้องถิ่นหนองขาว อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี (A PROPOSAL FOR AN EXHIBITION
DESIGN OF NONGKHAO COMMUNITY MUSEUM, TAMUANG DISTRICT,
KANCHANABURI PROVINCE, THAILAND)

ปียพงษ์ วิจารณ์ 4337003 LCCS/M

ศศ.ม. (วัฒนธรรมศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ปรานี วงษ์เทศ,ศศ.บ.,M.A., อภิญญา บัวสว่าง,ศศ.บ.,M.A.,
กชพร หัสดิน,สถ.บ.,M.F.A.

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อเสนอแนวทางการออกแบบนิทรรศการ เรื่องภูมิปัญญา
ท้องถิ่น ในพิพิธภัณฑ์บ้านหนองขาว อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้ลักษณะการจัดแสดง
แบบ Thematic Approach มุ่งเน้นให้ความสำคัญไปที่เนื้อหาแนวทางของเรื่องที่มีการผูกร้อย
เรื่องราว โดยมีแก่นของเรื่อง (Theme) เป็นแนวคิดหลักเชื่อมเรื่องราวกับสื่อการจัดแสดง
นิทรรศการให้สอดคล้องต่อเนื่องไปตลอดจนจบเรื่อง และนำมาจัดเป็นโมเดลตัวอย่างสำหรับให้
กลุ่มชาวบ้านได้ร่วมวิพากษ์วิจารณ์ เพื่อเพิ่มทักษะในเรื่องการออกแบบนิทรรศการแก่กลุ่มชาวบ้าน

ผลการศึกษาอาคารโกวิทอินทาทร์ ซึ่งเป็นอาคารจัดแสดงนิทรรศการ ในด้านประวัติความเป็น
มาของอาคาร และความสัมพันธ์ของตัวอาคารกับท้องถิ่นในแง่ประโยชน์ใช้สอย ศึกษา
กลุ่มเป้าหมายในด้านความต้องการของท้องถิ่นที่มีต่อพิพิธภัณฑ์ ศึกษาเนื้อหาภูมิปัญญาบ้านหนอง
ขาวในด้านคุณค่าลักษณะเด่นของภูมิปัญญา และนำผลการศึกษาที่ได้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ได้เป็น
รูปแบบแนวทางการจัดนิทรรศการเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยกำหนดแนวคิดหลักคือ “หนองขาว
ถิ่นคนกล้า มีภูมิปัญญา ฟังพาดตนเอง” นำเสนอเนื้อหาตามลำดับขั้น กำหนดสื่อและบรรยากาศที่
สอดคล้องต่อเนื่องตลอดตั้งแต่ต้นจนจบ โดยกำหนด Theme มุ่งเน้นไปที่คุณค่าภูมิปัญญาคือ ฟังพาด
ตนเอง และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม และธรรมชาติ โดยร่วมกับลักษณะ
เด่นของคนหนองขาวในเรื่องความนิยมความกล้าหาญ ผู้ศึกษาได้เสนอรูปแบบการจัดแสดงต่อกลุ่ม
ชาวบ้าน ร่วมวิพากษ์วิจารณ์ ได้ผลการประเมินว่า มีความพึงพอใจ มีความเข้าใจในสารที่ตรงกัน
ระหว่างผู้ส่งกับผู้รับสาร มีทักษะในการออกแบบ การจัดนิทรรศการเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามผู้ศึกษา
พบว่า ประเด็นที่น่าสนใจในการวิจัยครั้งต่อไป ควรพิจารณาเรื่องการจัดการพิพิธภัณฑ์ เช่น ปัจจัยที่
มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการจัดนิทรรศการ เนื่องจากพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นบ้านหนองขาว ใช้เวลา
ในการดำเนินการมานานพอสมควร ซึ่งมีผลกระทบต่อคณะทำงาน และความรู้สึกของคนในท้องถิ่น

คำสำคัญ : นิทรรศการ / การออกแบบนิทรรศการ / พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น / ภูมิปัญญาท้องถิ่น
222 หน้า ISBN 974-04-6828-4

A PROPOSAL FOR AN EXHIBITION DESIGN OF NONGKHAO COMMUNITY MUSEUM, TAMUANG DISTRICT, KANCHANABURI PROVINCE, THAILAND

PIYAPONG WIJARN 4337003LCCS/M

M.A. (CULTURAL STUDIES)

THESIA ADVISORS: PRANEE WONGTHET M.A., APINYA BUASOANG M.A., KOTCHPORN HASDIN M.F.A.

ABSTRACT

The objective of this research was to recommend an exhibition design, on the topic of local wisdom, for the local museum at Nongkhaw Village, Thamuang District, Kanchanaburi Province, Thailand. The researcher used a thematic approach to design the exhibition and create a model based on the theme of local wisdom. Then the researcher gave an opportunity to the villagers to take part in critiquing the model, in order to increase the designing skills of the villagers.

The following were the results of the study:

1. Kowinthathon Building, the building used to present the exhibition, was appropriate for locating the exhibition because of the association to the locals. Kowinthathon Building was the school building, so there were thousands of villagers who studied, played, ate, and slept in this building, and more importantly, had graduated from this school. These people had since become the rich or important persons in the local community or nation. Therefore, using this building was suitable because it helped to recall the visitors' memory.

2. The local wisdom at Nongkhaw Village is a cultural way of life that is harmonious in natural, cultural, and social contexts. The wisdom also teaches a self-sufficient way of life because of its accordance with nature. As a result, the wisdom contents are apt to be shown in the exhibition as a learning resource.

3. The results of model critiquing of the villagers showed that most of them were very satisfied with this model. They said to the researcher that they themselves gained more skills in designing the exhibition.

As a consequence of taking too much time on exhibition management at Nongkhaw Village Local Museum, the administrative committees' and the villagers' feelings were threatened. The topic of future research should be the exhibition administration and management, for example, the factors influencing the success of the exhibition management.

KEY WORDS: EXHIBITION DESIGN / LOCAL MUSEUM / LOCAL WISDOM / THEMATIC APPROACH / NONGKHAW VILLAGE.

222 Pp.

ISBN 974-04-6828-4